

Gdańsk, 30.01.2022

Emilia Orzechowska

Autorskie opracowanie koncepcji programowej

Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie

na min. 3 lata (maksymalnie na 7 lat)

uwzględniające możliwości budżetowe instytucji.

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I:

WSTĘP

PGS JAKO DOBRO WSPÓLNE: INSTYTUCJA W MĄDRY SPOSÓB POPULARNA

CZEŚĆ II:

STRATEGIA ROZWOJU PAŃSTWOWEJ GALERII SZTUKI

I. KRÓTKOTERMINOWE CELE STRATEGICZNE ROZWOJU INSTYTUCJI

1. Instytucja wizualnie spójna
2. Instytucja edukująca
3. Instytucja rozwijająca cykliczne wydarzenia i długofalowe współprace
4. Instytucja pracująca z wybitnymi indywidualnościami
5. Instytucja obecna w mieście
6. Aktualna instytucja, czyli taka, która wspiera i pomaga tworzyć nową sztukę

II. DŁUGOTERMINOWE CELE STRATEGICZNE ROZWOJU INSTYTUCJI

1. Instytucja otoczona sympatykami i sojusznikami
2. Instytucja towarzysząca młodym osobom twórczym: PGS project space
3. Instytucja pracująca z kolekcją: wystawy wokół zbiorów PGS w siedzibie instytucji i innych ośrodkach w Polsce.
4. Instytucja pracująca na rzecz obecności sztuki w przestrzeni miasta
5. PGS w sieci miejskich galerii BWA
6. PGS w sieciach współpracy międzynarodowej
7. Instytucja gościnna - program rezydencyjny

CZEŚĆ III:

METODY OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH, W TYM ZAŁOŻENIA I KLUCZOWE PUNKTY PROGRAMU

1. ROZPOZNANIE PUBLICZNOŚCI I AUDIENCE DEVELOPMENT

2. NOWA KOMUNIKACJA

/Troska o publiczność

/Troska o artystów i artystki

/Identyfikacja wizualna.

3. PROGRAM: STRUKTURA, RYTM, PROJEKTY, ARTYŚCI

/ PROLOG: Myśląc PGS.

/ RYTM: kalendarz i struktura programu.

/ SPRING BREAK - wystawa i dni otwarte młodej sztuki

/ LETNIE WYSTAWY PROBLEMOWE

“Wanderlust”

“Raj: Problem czasu wolnego”

“Wampiry versus Zombi”

“Uzdrowisko / Uroczysko”

/ FESTIWAL FOTOGRAFII “W RAMACH SOPOTU”

/ ZROBIONO W SOPOCIE – BIENNALE SZTUKI POWSTAJĄCEJ W
MIEŚCIE

/ WYSTAWY INDYWIDUALNE / PODWÓJNE

/ PROGRAM INTERDYSCYPLINARNY

CZEŚĆ IV:

PLAN ORGANIZACYJNO-FINANSOWY DLA INSTYTUCJI

I. Struktura organizacyjna i model zarządzania

II. Polityka finansowa (w tym plan pozyskiwania środków pozabudżetowych w celu wzmocnienia działalności instytucji)

1. Sponsorzy, partnerzy, mecenas Instytucji

2. Granty, dotacje, stypendia artystyczne i naukowe

3. Sieciowanie i współpraca pomiędzy instytucjami i innymi partnerami

CZĘŚĆ V:

**PLAN EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW INSTYTUCJI ORAZ
GOSPODAROWANIA ZBIORAMI PAŃSTWOWEJ GALERII SZTUKI W SOPOCIE**

I. Zasoby Instytucji

II. Zbiory Instytucji

CZĘŚĆ I: Wstęp

PGS JAKO DOBRO WSPÓLNE: INSTYTUCJA W MĄDRY SPOSÓB POPULARNA

Przedstawioną w tym dokumencie wizję instytucjonalną i koncepcję programową działania Państwowej Galerii Sztuki w nadchodzących latach sformułowałam w przekonaniu, że trudno przecenić rolę jaką galerie miejskie odgrywają w życiu artystycznym - i szerzej, w tworzeniu kultury oraz społecznym uczestnictwie w niej. Mam bogate doświadczenie we współpracy z galeriami miejskimi w Polsce. Na bazie tych doświadczeń postrzegam je jako kluczowe punkty w krwiobiegu kultury, cyrkulacji nowych idei, kreatywnych dyskusji i, przede wszystkim, w kontakcie szerokiej publiczności z propozycjami płynącymi ze strony artystek i artystów, twórczyń i twórców.

Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie odgrywa w tym krwiobiegu szczególną rolę. To instytucja o bogatej tradycji i wartościowym dorobku, ważna dla miasta, ale ze względu na swoje położenie, mająca również znaczenie i potencjał ponadlokalny, Sopot jest miastem otwartym; na jego ulicach mieszkańcy codziennie spotykają się z gośćmi przybywającymi z całej Polski i ze świata. To wyjątkowa, różnorodna publiczność, do której adresowany jest przedstawiony tu program. Tradycję, dorobek i unikalne położenie PGS na kulturalnej mapie to solidny fundament, na którym opieram plan dalszego rozwoju instytucji jako miejsca służącego lokalnej społeczności, ciekawego dla odwiedzających miasto gości, uczestniczącego aktywnie w aktualnym życiu artystycznym, zabierającego głos w ważnych debatach współczesności. Last, but not least, program ten ma na celu wzmocnienie wizerunku PGS jako artystycznej wizytówki Sopotu; instytucji podkreślającej obraz miasta nowoczesnego, wyjątkowego dzięki tworzonej w nim kulturze.

Przedstawiam wizję instytucji w mądry sposób popularnej. Skupionej na aktualnej, współczesnej kulturze i sztuce, która pozwoli związać instytucję z najciekawszymi nowymi zjawiskami artystycznymi i zarazem zakorzenić przekaz PGS we wrażliwości i kwestiach którymi żyją obecnie odbiorcy i odbiorczynie.

W tej koncepcji PGS jest instytucją interdyscyplinarną. Program wystaw sztuk wizualnych stanowi w planie działalności instytucji filar, na którym wspiera się

obecność w PGS w takich dziedzinach twórczości jak muzyka, kultura klubowa, kultura miejska, kino, a także kuchnia. To wizja PGS jako instytucji mobilnej, której obecność w życiu kulturalnym wykracza poza działania we własnej siedzibie. Instytucję mobilną rozumiem jako organizatora wydarzeń kulturalnych widocznego w mieście poprzez realizacje w przestrzeni publicznej i współpracę w innymi sopockimi instytucjami i organizacjami artystycznymi i kulturalnymi. To instytucja, która docierać do świadomości środowiska artystycznego i do odbiorców i odbiorczyń na długo zanim trafią do budynku PGS.

W przedstawionej tu koncepcji PGS jest instytucją wyraźnie widoczną w Polsce poprzez współpracę z wiodącymi artystkami i artystami, ale przede wszystkim poprzez aktywne uczestnictwo w sieciach współpracy, wymiany wystaw i produkcji artystycznych, realizację wspólnych projektów z innymi ośrodkami, ze szczególnym uwzględnieniem galerii miejskich. W dalszej perspektywie będziemy pracować nad rozwijaniem międzynarodowej rozpoznawalności placówki, poprzez ponadnarodowe sieci wymiany i współpracy, a także stworzenie programu rezydencyjnego, który pozwoli na regularną obecność w Sopocie artystek i artystów ze świata, ze szczególnym uwzględnieniem regionu Morza Bałtyckiego i Europy Wschodniej.

Proponuję PGS jako instytucję wrażliwą, wyczułoną na rzeczywistość, reagującą zarówno na impulsy płynące ze świata sztuki, takie jak nowe indywidualności i zjawiska artystyczne, jak i na istotne tematy debaty społecznej. To instytucja zabierająca głos, formułująca krytyczny, pogłębiony komentarz na temat realiów i wyzwań przed którymi stajemy jako jednostki i jako wspólnota.

W tej wizji PGS jest instytucją otwartą, kreująca platformę możliwości dla twórczyń i twórców, i jednocześnie wspierającą publiczność w jej kontakcie ze współczesną kulturą. W PGS będziemy praktykować i przedstawiać sztukę lokując ją poza artystyczną „bańką”, zapraszać i zachęcać odbiorców do uczestnictwa w kulturze pojętej jako element codzienności i życia społecznego; w mojej koncepcji sztuka proponowana przez PGS jest wspólną sprawą artystek/artystów i odbiorców - i odnosi się do wspólnych spraw, problemów i zagadnień, które łączą osoby twórcze i publiczność.

Jestem przekonana, że nie ma zbyt trudnych dyskursów artystycznych dla publiczności PGS. Każda osoba zainteresowana ma prawo do uczestnictwa w programie instytucji, każda ma prawo do bycia przystępnie i inkluzywnie wprowadzoną, poinformowaną i objaśnioną na temat prezentowanych w PGS projektów i wydarzeń. Dlatego kluczową rolę w udostępnianiu i angażowaniu publiczności w program odegrają działania i projekty o szeroko pojętym charakterze edukacyjnym. W oparciu o te działania rozwijać będziemy instytucję, w której wizyta powinna być dla odbiorców/odbiorczyń atrakcyjnym przeżyciem i zarazem intelektualną, kulturalną oraz poznawczą przygodą. Instytucję, w której publiczność będzie czuć się w sensie emocjonalnym komfortowo, u siebie, zaopiekowana i mile widziana. Miejsca, którego odwiedzenie będzie przyjemnością.

Budując wizję i plan działania PGS, wychodzę z założenia, że instytucja artystyczna nie może powiększać zainteresowania i zaufania szerokich grup społecznych, jeżeli nie posiada i nie umacnia uznania w swoim macierzystym środowisku. W naszym wypadku jest to szeroko pojęte środowisko artystyczne. Z niego też rekrutuje się najbardziej oddana i zaangażowana publiczność na jaką może liczyć PGS. Dlatego za fundament programu, przyjmuję szacunek i podmiotową rolę jaką instytucja przyznaje twórcom i twórczyniom kultury.

Elementem tego fundamentu będzie współpraca z uznanymi, rozpoznawalnymi osobowościami ze świata sztuki. PGS planuję jako instytucję, w której regularnie obecni będą wybitni przedstawiciele i przedstawicielki współczesnej sztuki; ich projekty tworzą jeden z filarów programu wystaw. Sopotcka publiczność zasługuje na bezpośredni kontakt z twórczością najbardziej docenianych indywidualności ze sceny sztuki. Jednocześnie obecność takich osobowości w programie, to sposób przyciągnięcia uwagi i wzmacniania prestiżu PGS wśród profesjonalistów zajmujących się sztuką. Zbierany w ten sposób kapitał symboliczny pomoże instytucji skuteczniej kreować platformę widzialności dla uczestniczących w programie młodych artystek i artystów. Rosnący prestiż poszerzy możliwości pozyskiwania do współpracy wybitnych artystów i artystki, a także kuratorów i kuratorki – również w wymiarze międzynarodowym.

Uznanie i zainteresowanie profesjonalistów oraz autorytetów to fundament, na którym rozbudowywana będzie wiarygodność i rozpoznawalność galerii wśród

szerokiej publiczności. Ta ostatnia stanowi docelowego adresata programu. Pod pojęciem szerokiej publiczności rozumiem osoby zainteresowane kulturą, ale nie koniecznie śledzące na bieżąco wszystkie wydarzenia na scenie sztuki współczesnej i nie uważające się za znawców w tej dziedzinie. Program obliczony jest na przekonanie tej grupy odbiorców, że sztuka oraz problemy i zagadnienia prezentowane w instytucji, mają charakter uniwersalny, dotyczą rzeczywistości, w której wszyscy jesteśmy zanurzeni, wspólnych spraw i debat, w które jesteśmy zaangażowani jako społeczeństwo.

W przedstawionej tu koncepcji PGS jest zatem miejscem przecinania się ścieżek różnych grup publiczności, do których symultanicznie adresowany będzie program - wartościowy i interesujący dla osób głęboko zaangażowanych w sztukę, angażujący mieszkańców i mieszkanki Sopotu i atrakcyjny dla odwiedzających miasto gości.

Praca z różnymi grupami publiczności znajduje odbicie w rozpisany w cyklu rocznym rytmie działania instytucji, który przedstawiam niżej. Rytm ten dostosowany jest do pulsu i kalendarza życia Sopotu, w którym ważną rolę odgrywa sezon turystyczny.

W perspektywie pięciu lat widzę PGS jako instytucję, której publiczność ufa, którą lubi i do której z przyjemnością wraca. Instytucję przyciągającą odbiorczynie i odbiorców do swojej siedziby, i obecną w przestrzeni publicznej miasta, Ośrodek kultury wokół którego gromadzi się społeczność mieszkańców miasta postrzegająca PGS jako swoją galerię i ceniącą ją za rozbudowany program edukacyjny, warsztatowy i dyskusyjny, skierowany do różnych grup społecznych i wiekowych. W perspektywie nadchodzących lat będę wraz z zespołem pracować nad wzmocnieniem rozpoznawalności PGS w Polsce dzięki uczestnictwu w sieciach międzyinstytucjonalnej współpracy. Za sprawą programu rezydencji i kooperacji instytucja będzie też coraz bardziej widzialna również na scenie międzynarodowej. PGS, będzie instytucją z systematycznie powiększonym kapitałem symbolicznym zebrany za sprawą realizacji prestiżowych wydarzeń i pracy z wybitnymi indywidualnościami; miejscem, z którym współpracę artyści i artystki z satysfakcją wpisywać będą do swojego portfolio jako znaczący punkt w zawodowej biografii. Równocześnie w koncepcję wpisane są działania mające na celu

uczynienie sopockiej galerii miejskiej ośrodkiem ważnym dla młodych artystek i artystów, wspierającym rozwój ich twórczości m.in. za pośrednictwem programów Spring Break oraz PGS Project Space, których stworzenie znajduje się wśród moich priorytetowych celów.

Niniejsza koncepcja powstaje w roku potrójnego jubileuszu. 70 lat temu w Sopocie powstał oddział CBWA. 60 lat temu został przekształcony w samodzielne, miejskie Biuro Wystaw Artystycznych. 30 lat temu instytucja została przemianowana na Państwową Galerię Sztuki. Szanując dorobek i program poprzednika, pana Zbigniewa Buskiego, zamierzam zrealizować potwierdzone wydarzenia i wystawy zaplanowane przez niego na 2022. A symbolicznym początkiem realizacji nowej koncepcji programowej będzie nawiązujący do podwójnej rocznicy projekt poświęcony historii, spuściźnie i dorobkowi BWA/PGS w Sopocie. Na to zaplanowane na koniec 2022 roku i kontynuowane w roku następnym przedsięwzięcie złożą się wystawa zewnętrzna, debata, konferencja, a przede wszystkim poświęcone historii PGS wydawnictwo. Realizację tego projektu na początku nowego rozdziału w historii placówki potraktować należy jako okazję do przemyślenia jej dziejów i znaczenia dla miasta oraz kultury polskiej, a także wzmocnienia sieci współpracy łączącej PGS z innymi galeriami miejskimi w Polsce. Szczegóły tego zamysłu przedstawione są w dalszej części dokumentu.

Trzeba podkreślić, że nakreślonej tu wizji, nie da się urzeczywistnić, bez oparcia się o fundament solidnych zasad etycznych. Dotyczą one załogi: PGS to w pierwszej kolejności ludzie, zespół upodmiotowionych osób, pracujących w miejscu, do którego nie ma wstępu dyskryminacja w żadnej postaci, ani przemocowe relacje w sytuacjach zawodowych. Szacunek i troskę przyjmuję jako wiodące zasady zarówno w wewnętrznej jak i zewnętrznej polityce instytucji. To szacunek i troska o siebie nawzajem osób pracujących w PGS. Szacunek wobec artystów i artystek. Szacunek i troska o publiczność. Tę samą postawę będziemy praktykować wobec szeroko pojętej natury - rozwój kultury w jej współczesnym rozumieniu jest bowiem niemożliwy bez zrównoważonego, odpowiedzialnego i empatycznego stosunku zarówno do środowiska społecznego jak i naturalnego, w którym się działa. Chciałabym, żeby PGS był instytucją, która w sposób świadomy i odpowiedzialny będzie prowadziła politykę zrównoważonego rozwoju i stawi czoła wyzwaniom

stojącym również przed instytucjami kultury wobec zmian klimatycznych. W praktyce oznacza to zarówno uwzględnienie zagadnień ekologicznych w programie, jak i w strategii rozwoju i praktykach działania instytucji. Zglobalizowany świat z powiększającą się populacją ludzką, niekontrolowaną eksploatacją zasobów naturalnych, konsumpcjonizmem oraz dynamiczną dystrybucją dóbr, zwiększają ryzyko wystąpienia katastrof o skali ziemskiej. W tym kontekście galeria, przez wzgląd na zasięg swojego oddziaływania, może stać się nieocenioną platformą dystrybucji wiedzy o kryzysie klimatycznym.

CZĘŚĆ II:

STRATEGIA ROZWOJU PAŃSTWOWEJ GALERII SZTUKI

I. KRÓTKOTERMINOWE CELE STRATEGICZNE ROZWOJU INSTYTUCJI

1. INSTYTUCJA WIZUALNIE SPÓJNA

Wykreowanie odświeżonego wizerunku PGS poprzez:

- stworzenie nowej, zaktualizowanej, atrakcyjnej identyfikacji wizualnej instytucji
- uporządkowanie wewnętrznej komunikacji w siedzibie instytucji: wprowadzenie jasnego podziału na przestrzenie ekspozycyjne i komunikacyjne, wprowadzenie informacji wizualnej ułatwiającej odbiorcom i odbiorczyniom nawigację i orientację w aktualnych, a także nadchodzących wydarzeniach oferowanych przez PGS
- uspojnienie charakteru podmiotów wynajmujących przestrzenie w siedzibie PGS z wizerunkiem instytucji, tak by obecność najemców (np. kafeterii, księgarni, sklepów z artystycznymi gadżetami) nie wchodziła w kolizję z rangą i prestiżem miejskiej galerii.

2. INSTYTUCJA EDUKUJĄCA

Budowania relacji między programem PGS a publicznością poprzez nadanie priorytetowej pozycji szeroko pojętym działaniom edukacyjnym. Edukacji przyznane

zostanie równorzędne miejsce z praktykami o charakterze kuratorskim. Plan działań edukacyjnych, dyskursywnych i popularyzatorskich zostanie wprowadzony jako integralny element każdego realizowanego w PGS elementu programu.

Jednocześnie wraz zespołem zajmującym się w PGS edukacją, wypracujemy długofalowe strategie, w które wpisywać się będą aktywności realizowane w kontekście poszczególnych wystaw i projektów. Ważną rolę w tej strategii odgrywa aktywowanie i wykorzystanie Czytelni PGS oraz wykreowanie obecnej przestrzeni kafeтерии jako miejsca regularnych dyskusji o sztuce oraz spotkań z artystami, artystkami i ludźmi szeroko pojętej kultury.

3. INSTYTUCJA ROZWIJAJĄCA CYKLICZNE WYDARZENIA I DŁUGOFALOWĄ WSPÓŁPRACĘ

-Wzmocnienie i nadanie nowej jakości cyklicznym imprezom od lat umocowanym w kalendarzu PGS i świadomości odbiorców: Festiwalu Fotografii "W ramach Sopotu" oraz Międzynarodowym Spotkaniom Performerów.

- Pierwsza z tych imprez dotyczy jednego z najważniejszych współczesnych mediów, jakim jest fotografia budząca ogromne zainteresowanie publiczności. Wzmocnimy ten festiwal poprzez ścisłą współpracę merytoryczną z zaangażowanymi obecnie w projekt kuratorkami i kuratorami. W toku tej współpracy znajdziemy balans między programową autonomią festiwalu a wpisywaniem się jego elementów w szersze plany i strategie programowe instytucji. Głównym wystawom festiwalu realizowanym w siedzibie PGS należy nadać większy rozmach, przedłużyć czas ich trwania, i promować je jako główne wydarzenia wystawiennicze w jesiennym programie instytucji. Wraz ze współtworzącymi festiwal kuratorami i kuratorkami rozwijać będziemy współpracę i wymianę z innymi festiwalami fotograficznymi w Polsce i na świecie.

- Międzynarodowe Spotkania Performerów oceniam jako niezwykle cenne przedsięwzięcie. Niemalą część jego wartości stanowi wiedza, i rozpoznanie światowej sceny performans, które wnosi do projektu jego kurator, Arti Grabowski. Cieszę się na współpracę z tym wybitnym artystą i uczestnikiem sceny sztuk performatywnych. Jednocześnie istnieje potrzeba dotarcia z festiwalem do szerszej publiczności, poprzez intensywne działania promocyjne i popularyzatorskie.

Wzmocnimy także imprezę poprzez realizację dwóch wystaw prezentujących i problematyzujących praktyki performatywne w sztuce. Wystawy te będą odbywać się równolegle z festiwalem, stanowiąc jego tło – a potem naturalne przedłużenie.

- Podjęte zostaną starania o powiększenie budżetu obydwu imprez poprzez pozyskanie sponsorów tytularnych dla każdej z nich.
- Planowane jest także podtrzymanie współpracy z festiwalem Literacki Sopot oraz OSA.

4. INSTYTUCJA PRACUJĄCA Z WYBITNYMI INDYWIDUALNOŚCIAMI

Skupienie uwagi środowiska sztuki współczesnej na PGS poprzez współpracę z wybitnymi przedstawicielami i przedstawicielkami sceny artystycznej. Uwaga sceny sztuki podąża za obecnością w programie instytucji charyzmatycznych postaci; gwarantują one również realizację projektów artystycznych na najwyższym poziomie, co owocuje wzrastającym zaufaniem publiczności do instytucji. Ważną część programu stanowić będzie zatem współpraca z uznanymi postaciami średniego pokolenia znajdującymi się w zenicie swoich twórczych możliwości. Listę artystów i artystek, z którymi nawiążemy współpracę w formacie wystaw indywidualnych i duetów artystycznych przedstawiamy niżej.

5. INSTYTUCJA OBECNA W MIEŚCIE

Wzmocnienie widoczności PGS w przestrzeni miejskiej Sopotu. Cel ten będzie realizowany wielotorowo, poprzez:

- zwrócenie uwagi na siedzibę instytucji: m.in. szylid-neon zrealizowany w wyniku przeprowadzonego na zasadzie *open call* konkursu dla artystek i artystów, a także dedykowane budynkowi i wykorzystujące jego architekturę projekty czasowe typu *site specific*, które stanowić będą niejako wizytówkę Instytucji
- projekty realizowane w przestrzeni miasta we współpracy z innymi podmiotami kulturalnymi działającymi w Sopocie; specjalną wagę przykładamy do współpracy z kawiarnią artystyczną "Dwie Zmiany" razem z którą pragniemy realizować programy muzyczne, klubowe i kulinarne PGS

- sztuka w przestrzeni publicznej: realizować będziemy ją w ramach Miejskiej Galerii Zewnętrznej PGS, ale również w ramach poszczególnych wystaw i projektów. Szczególnie w sezonie letnim i wiosennym dokładać będziemy starań, aby przedstawiane w siedzibie PGS wydarzenia miały swoją reprezentację również w wybranych miejscach przestrzeni miejskiej Sopotu

6. AKTUALNA INSTYTUCJA, czyli taka, która wspiera i pomaga tworzyć NOWĄ SZTUKĘ

Wpisanie PGS w dyskurs i problematyzację tzw. młodej czyli nowej sztuki”. Ten cel traktuję jako komplementarny do współpracy z uznanymi postaciami sceny artystycznej. Uważam za ważne aby instytucja, budująca swój autorytet na kooperacji z wybitnymi indywidualnościami o ustalonej pozycji, uczestniczyła jednocześnie w kształtowaniu się młodej sceny sztuki i obiegu rodzących się na niej nowych idei. Cel ten zrealizujemy poprzez poświęcenie młodej sztuce zakrojonego na szeroką skalę wiosennego, interdyscyplinarnego wydarzenia cyklicznego pt.: „Spring break”, którego centralnym elementem będzie doroczna wystawa zbiorowa problematyzująca nowe artystyczne zjawiska, realizowana w trybie open call adresowanego do młodych kuratorek i kuratorów.

II. DŁUGOTERMINOWE CELE STRATEGICZNE ROZWOJU INSTYTUCJI

1. INSTYTUCJA OTOCZONA SYMPATYKAMI I SOJUSZNIKAMI

Zbudowanie wokół PGS społeczności sympatyków i sojuszników.

Kluczowe znaczenie dla realizacji tego celu ma zbudowanie Towarzystwa Przyjaciół Państwowej Galerii Sztuki – społecznego ciała skupiającego obywateli i obywatelki biorące aktywny udział w życiu instytucji, a także wspierających jej działalność radą, poprzez pozytywny lobbying, a także w poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania poprzez tworzenie przyjaznej atmosfery wokół PGS w staraniach o pozyskanie sponsorów.

Planuję także powołanie przy PGS Klubu Seniora (nazwa robocza), w ramach którego publiczność seniorska będzie mogła nie tylko brać udział w życiu instytucji (w regularnych spotkaniach dyskusyjnych, oprowadzaniach, wykładach) lecz również

współorganizować własne wydarzenia (m.in. wspólne zwiedzanie innych instytucji sztuki w Trójmieście przy wsparciu działu edukacji PGS, a także wycieczki na interesujące wystawy i wydarzenia artystyczne w innych miastach). Uczestnictwo w klubie służyć będzie pogłębianiu wiedzy o sztuce, ale również integracji osób w nim uczestniczących.

2 INSTYTUCJA TOWARZYSZĄCA MŁODYM OSOBOM TWÓRCZYM:

PGS PROJECT SPACE

Projekt ten jest poszerzeniem i dopełnieniem programu wspierania i prezentacji młodej sztuki realizowanego w ramach cyklicznego wydarzenia „Spring break”. Dla rozwoju twórczego młodych artystów i artystek ogromne znaczenie ma przestrzeń do realizacji zamierzeń i pomysłów, których urzeczywistnienie możliwe jest tylko przy wsparciu instytucjonalnym (szczególnie dotyczy to form eksperymentalnych, takich na przykład jak instalacje *site specific*, wystawy oparte na aranżacji przestrzeni czy działania partycypacyjne). Jednocześnie osoby rozpoczynające swoją drogę twórczą nie muszą być gotowe do tworzenia rozbudowanych wystaw w głównych przestrzeniach ekspozycyjnych instytucji. Project Space pomyślany jest jako galeria jednego projektu, przestrzeń o ograniczonej powierzchni, działająca w laboratoryjnej formule miejsce, w którym młode artystki i artyści będą mogli pozwolić sobie na eksperyment, na ryzyko, nawet na popełnienie błędów. Do realizacji programu PGS Project Space będziemy szukać lokalu poza siedzibą instytucji. Potrzeby związane ze stworzeniem i działalnością Project Space w sposób najwłaściwszy zabezpieczy mieszkanie, którego część służyłaby za przestrzeń ekspozycyjną a część za bazę noclegową dla osób przygotowujących w ramach tego programu wystawy i projekty. Tego rodzaju lokalu na terenie Sopotu poszukiwać będziemy zarówno we współpracy z władzami miasta, jak i partnerami z sektora prywatnego.

3. INSTYTUCJA PRACUJĄCA Z KOLEKCJĄ: wystawy wokół zbiorów PGS w siedzibie instytucji i innych ośrodkach w Polsce.

Ogólnopolska promocja, popularyzacja i reinterpretacja kolekcji PGS. W oparciu o rozbudowę sieci partnerstw i współpracy z innymi instytucjami w Polsce, zorganizujemy cykl wystaw kolekcji PGS w siedzibie oraz poza Sopotem. Wydarzenia te służyć będą prezentacji zbiorów instytucji, w tym popularyzacji i

pogłębianiu wiedzy na temat znajdującej się w tych zbiorach Szkoły Sopotkiej, ale będą również okazją do reinterpretacji kolekcji i dokonania jej nowych odczytań. Zwrócimy się o nie do młodych kuratorek i kuratorów; - osób, które zobaczą zbiory instytucji świeżym okiem, opierając się z jednej strony na solidnych badaniach i kwerendzie, a z drugiej na zastosowaniu do rewizji spojrzenia na zbiory PGS współczesnych narzędzi teoretycznych i umieszczenia projektów na temat kolekcji we współczesnym kontekście.

4. INSTYTUCJA PRACUJĄCA NA RZECZ OBECNOŚCI SZTUKI W PRZESTRZENI MIASTA

Rozwój Miejskiej Galerii Zewnętrznej. Dostrzegamy w tym projekcie ogromny potencjał zarówno dla instytucji jak i dla Sopotu. Sztuka w przestrzeni publicznej to ważny element budowy tożsamości miasta i jego charakteru. W pracy nad Miejską Galerią Zewnętrzną (MGZ) wykorzystam kuratorskie i produkcyjne doświadczenia zebrane w czasie realizacji festiwalu ARTLOOP, który poświęcony był sztuce w przestrzeni miejskiej Sopotu, i powstawał we współpracy z Państwową Galerią Sztuki. Planuję rozwijać MGZ w ścisłej współpracy z władzami miasta, a także w procesie konsultacji z mieszkańcami; w tej chwili widzę ten projekt jako cykl dorocznych, permanentnych, prestiżowych realizacji publicznych, których autorzy/autorki wybierane będą w drodze międzynarodowego konkursu *open call*. W perspektywie czasu realizacje te złożą się na unikalną miejską kolekcję, gromadzącą dzieła sygnowane przez wybitne indywidualności polskiej i światowej sztuki.

5. PGS W SIECI MIEJSKICH GALERII BWA

Rozwijanie międzyinstytucjonalnej współpracy w ramach sieci miejskich galerii BWA w Polsce. Uważam za bardzo ważne - zarówno w wymiarze merytorycznym jak i etycznym - praktykowanie wymiany wiedzy, wzmacnianie ducha współpracy, działań zespołowych, a także ekologicznego podejścia do środków i energii wkładanych w tworzenie wydarzeń artystycznych. Dlatego stawiam sobie za cel pozostawanie w stałym kontakcie i procesie dyskusji programowych z miejskimi galeriami sztuki o analogicznej skali do PGS. Wykorzystam tu swoje doświadczenie, a także osobiste kontakty: z wieloma z liczących się miejskich ośrodków sztuki miałam okazję owocnie współpracować w toku mojej zawodowej kariery. Punktem dojścia jest

stworzenie platformy, na której PGS łączyć będzie siły z innymi galeriami w dziedzinie produkcji projektów artystycznych i wystaw (zwłaszcza indywidualnych) oraz wydawania publikacji. Będziemy zatem pozostawać w stałym kontakcie z innymi instytucjami, na bieżąco poszukując wspólnych pól zainteresowań.

6. PGS W SIECIACH WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Rozwijanie współpracy międzynarodowej. Za długofalowy cel instytucji stawiam trwałe wpisanie PGS w sieci międzynarodowej wymiany artystycznej i międzyinstytucjonalnej. Szczególną uwagę zamierzam poświęcić dwóm regionom. Pierwszy to basen Morza Bałtyckiego, od Niemiec, przez kraje Skandynawskie, po Estonię, Łotwę i Litwę. Drugim jest Europa Wschodnia – kraje grupy Wyszehradzkiej oraz Ukraina. Celem jest wypracowanie platformy, na której możliwe będzie tworzenie razem z instytucjami zagranicznymi współprodukowanych, a także współfinansowanych projektów, co pozwoli wpisanie sztuki powstającej w Trójmieście, a także w Polsce w szerszy, regionalny kontekst artystyczny, społeczny, polityczny i, co uważam za bardzo ważne, również ekologiczny.

7. INSTYTUCJA GOŚCINNA - PROGRAM REZYDENCYJNY

Stworzenie programu międzynarodowych rezydencji. Artystyczna wymiana, tworzenie sieci kontaktów między przedstawicielkami i przedstawicielami lokalnej sceny a twórczyniami i twórcami z innych krajów, to ważne narzędzia, za pomocą których instytucja przyczynią się zarówno do budowania wizerunku miasta, jak i do rozwoju kultury w Sopocie i Trójmieście. Trudnym do przecenienia środkiem realizacji tego celu jest program międzynarodowych rezydencji, adresowany przede wszystkim do osób z regionów wymienionych w punkcie 6 długofalowych zadań strategicznych. Podejmiemy więc pracę nad stworzeniem niezbędnej infrastruktury rezydencjalnej, przede wszystkim zabezpieczenie stałej bazy noclegowej dla rezydentów i rezydentek, a także finansowania, o pozyskanie którego zabiegać będziemy w międzynarodowych sieciach AIR, a także w funduszach na międzynarodową promocję kultury narodowej z krajów pochodzenia rezydentów i rezydentek.

CZĘŚĆ III:

METODY OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH, W TYM ZAŁOŻENIA I KLUCZOWE PUNKTY PROGRAMU

1. ROZPOZNANIE PUBLICZNOŚCI I AUDIENCE DEVELOPMENT

Badania publiczności realizowane przy wsparciu profesjonalnej pracowni badań opinii publicznej i we współpracy z wykładowcami i wykładowczyniami oraz studentami i studentkami jednej z trójmiejskich uczelni (podejmiemy próbę nawiązania w tym zakresie współpracy z Uniwersytetem SWPS) . Jeden z filarów rozwoju i zmian dokonywanych w instytucji widzimy w dogłębnym poznaniu publiczności PGS, jej demograficznej i społecznej struktury, sposobu w jaki postrzega instytucję, a także jej oczekiwań wobec miejskiej galerii. Wiedza na temat naszych odbiorców i odbiorczyń pomoże w usprawnianiu komunikacji między nimi i instytucją. Wnioski płynące z tej wiedzy będziemy przekuwać w instytucjonalną praktykę w ramach działań *audience development*, w których realizację zaangażowany zostanie cały zespół PGS. W instytucji publicznej, wszyscy, niezależnie od zajmowanego stanowiska, pracujemy w pierwszej kolejności dla odbiorców.

2. NOWA KOMUNIKACJA

/Troska o publiczność

Generalną zasadą dotyczącą wszystkich projektów realizowanych w PGS będzie troska o publiczność. Pod tym pojęciem rozumiemy przestępne, inkluzywne wprowadzanie odbiorczyń i odbiorców w konteksty i znaczenia projektów oraz wystaw. W programie PGS nie będzie miejsca na artystyczne kompromisy ani populizm. Byłoby to oszukiwaniem publiczności. Stawiam sobie jednak za priorytet stworzenie warunków, w których również odbiorcy bez głębokiego przygotowania będą mogli poczuć satysfakcję i wartość zrozumienia i przeżywania sztuki. Ważne, żeby odwiedzający instytucję goście czuli się w PGS u siebie, wiedzieli, że mają prawo do niewiedzy i zadawania pytań. Poprzez rozbudowane komentarze, materiały wspomagające odbiór sztuki, oprowadzania i programy edukacyjne, budować będziemy u odbiorców świadomość, że jednym warunkiem uczestnictwa w programie jest ciekawość i otwarty umysł. Wchodząc do PGS nie trzeba zdawać

egzaminu z wiedzy o sztuce, ale wychodząc z tej instytucji zawsze wynosić się będzie nową wiedzę i doświadczenia.

/Troska o artystów i artystki

Instytucja artystyczna nie istnieje bez artystów i artystek. Dlatego twórcy i twórczynie współpracujący z PGS muszą czuć się otoczeni szacunkiem, atencją i zrozumieniem ze strony całego zespołu. Każda współpraca z PGS poprzedzona zostanie spotkaniem twórcy/twórczyni z całą załogą, i krótką prezentacją. Artyści i artystki powinni czuć się w instytucji honorowymi, ważnymi gośćmi, a jednocześnie częścią drużyny, zjednoczonej wspólnym celem – udostępnieniem publiczności wglądu w praktyki twórcze i ważne idee oraz przeżycia. Za żelazną zasadę we relacjach PGS z artystkami i artystami przyjmuję godne wynagradzanie wszystkich osób twórczych współpracujących z PGS.

/Identyfikacja wizualna.

Rozwój komunikacji z publicznością na poziomie kreowania wizerunku PGS, promocji i dystrybuowania informacji o programie instytucji zaczniemy od stworzenia nowej, spójnej identyfikacji wizualnej, obejmującej:

- nowe logo PGS
- graficzne opracowanie wejścia do PGS – budzącego zainteresowanie i przyciągającego uwagę publiczności.
- rozpoznawalna i atrakcyjna ramowa linia graficzna druków a także cyfrowych elementów wizualnych reprezentujących instytucję (takich jak e-zaproszenia, awatary w mediach społecznościowych, oprawa graficzna wydarzeń na FB i na Instagramie)
- nowy projekt strony internetowej instytucji

/Nowa strategia komunikacji i promocji

Strategię komunikacji i promocji rozwijać będziemy w oparciu o wyniki badań publiczności (przemysłany wybór kanałów cyfrowych i tradycyjnych, czytelność i jasność komunikatów, wieloetapowość informacji, dostosowanie treści o wieku i

kompetencji odbiorców i odbiorczyń). Ważnym elementem działań promocyjnych będzie wypracowanie dla instytucji stałych partnerstw i patronatów medialnych; w tej kwestii stawiamy na jakość (na media gotowe przedstawiać pogłębiony bardziej rozbudowany i krytyczny komunikat), przy dołożeniu starań o obecność w głównych kanałach komunikacji (radio, telewizja, tygodniki papierowe, miesięczniki papierowe, e-magazyny branżowe – o sztuce, e-magazyny ogólnokulturalne).

3. PROGRAM: STRUKTURA, RYTM, PROJEKTY, ARTYŚCI

Program instytucji powinien być dziełem zbiorowym, współtworzonym przez zespół, zewnętrznych współpracowników, artystów, artystki i last, but not least, publiczność. Jeżeli dane mi będzie objąć stanowisko dyrektorki, swoje zadanie na tej pozycji traktować będę w kategoriach tworzenia programu jako metanarracji, tak by przy całej różnorodności wydarzeń odbywających się w PGS, wzmacniały się one wzajemnie, budowały wartość dodaną oraz spójny wizerunek instytucji.

Do konsultacji i namysłu nad przyszłym programem PGS zaprosiłam Stach Szablowskiemu, którego w razie objęcia stanowiska dyrektorki przewiduję na swojego zastępcę do spraw programowych.

Dyskutując ramy programowe PGS szukaliśmy punktu równowagi między dynamiką oraz zdolnością do instytucjonalnego reagowania na rzeczywistość a stałymi punktami w kalendarzu wydarzeń wyznaczającymi rytm działania miejskiej galerii. To równowaga między zmiennością a stałością, między projektami cyklicznymi a elastycznością w wyborach programowych. To równowaga między budowaniem mocnej własnej tożsamości programowej a otwarciem instytucji na wiedzę i wkład osób z zewnątrz, szczególnie na idee i pomysły kuratorek i kuratorów spoza PGS. W grę wchodzi również równowaga między lokalnością i uniwersalnością, a także między prezentacją tego, co uznane i tego co nowe, dopiero o uznanie zabiegające. Najwyższa jakość artystyczna i intelektualna jest priorytetem oczywistym. Konstruując ramowe założenia programowe dokładaliśmy jednocześnie starań by jakości te wpisać w specyfikę a także w rytm życia Sopotu.

/ PROLOG: Myśląc PGS.

W roku 2022 PGS obchodzi potrójny jubileusz. Siedemdziesiąt lat temu w Sopocie powstał oddział Centralnego Biura Wystaw Artystycznych. 60 lat temu oddział ten uzyskał status samodzielnego Biura Wystaw Artystycznych. 30 lat temu instytucja przemianowana została na Państwową Galerię Sztuki.

Rocznicę traktuję jako okazję do przypomnienia, przedyskutowania i przemyślenia dotychczasowego dorobku PGS. Okazja pojawia się w najwłaściwszym momencie - u progu nowego rozdziału w historii instytucji.

Dlatego na wstępie do programu realizowanego według nowej koncepcji wybieram projekt pod roboczym tytułem "Myśląc PGS" poświęcony z jednej strony przeszłości a z drugiej przyszłości instytucji. Jest on zaplanowany do dwuetapowej realizacji między końcem 2022 a połową 2023 roku.

"Myśląc PGS" | cz.1 – listopad/grudzień 2022

- wystawa zewnętrzna, zrealizowana na ekspozytorach przed siedzibą PGS.

Przedstawiająca historię instytucji w oparciu o materiały archiwalne i dokumentacyjne. Wyborowi formatu wystawy zewnętrznej przyświeca idea uobecnienia historii i dorobku instytucji w przestrzeni publicznej, wejścia z nią naprzeciw mieszkańcom i mieszkankom Sopotu – przedstawienia PGS jako wspólnego dobra i przedmiotu dumy społeczności miasta.

- dyskusja z udziałem dyrektorów, którzy w latach 1992-2022 tworzyli program PGS, przedstawicieli/przedstawicielek załogi, trójmiejskiego środowiska artystycznego oraz władz miasta o roli jaką PGS odgrywał w życiu Sopotu a także o oczekiwaniach wobec instytucji na przyszłość.

"Myśląc PGS" | cz. 2 – wczesna wiosna 2023

-konferencja z udziałem dyrektorek i dyrektorów, przedstawicieli i przedstawicielek galerii sieci BWA w Polsce, teoretyków i teoretyczek, artystów i artystek oraz aktywistów i aktywistek miejskich. Pogłębiona refleksja i debata o miejscu galerii miejskich w życiu kulturalnym miast i w szerszym krajowym oraz międzynarodowym obiegu artystycznym i społecznym. Poprzez wymianę doświadczeń, konferencja

służyć będzie wypracowywaniu wiedzy pomocnej w realizacji długofalowej strategii rozwoju instytucji. Przyczyni się także do pogłębienia współpracy w ramach sieci galerii BWA między PGS a innymi instytucjami.

- publikacja opracowana na bazie wystawy zewnętrznej, odbytej w 2022 roku dyskusji oraz konferencji z roku 2023; wydawnictwo poświęcone historii PGS i jednocześnie teoretyzujące na przykładzie sopockiej instytucji miejsce galerii miejskiej we współczesnym pejzażu kulturalnym oraz modele i strategię działania na przyszłość. Wydanie publikacji przewiduję na połowę roku 2023.

/ RYTM - kalendarz i struktura programu.

W projektowanej konstrukcji programu PGS ważną rolę odgrywają dwa parametry. Jednym jest koncepcja instytucji, w której publiczność branżowa, głęboko zaangażowana w sztukę współczesną, spotyka się z tak zwaną szeroką publicznością. Drugim jest wzięcie pod uwagę rytmu życia Sopotu, wyznaczonego przez letni sezon turystyczny. Obydwa parametry są ze sobą powiązane.

Nie tracąc z horyzontu satysfakcji i zainteresowania obydwu grup publiczności jednocześnie, przesuwamy jednak w czasie akcenty dzieląc każdy rok działalności instytucji na dwa zasadnicze okresy.

Założenia te znajdą odbicie przede wszystkim w programie wystaw. Wpisane są w nie również wydarzenia cykliczne wyznaczające w mojej koncepcji istotne akcenty w rocznym rytmie działania instytucji.

Późna jesień / zima / wczesna wiosna

To okres, w którym przesuwamy akcent na projekty i wystawy, które budują znaczenie i prestiż instytucji w środowisku profesjonalnym. W tym czasie realizować będziemy najważniejsze wystawy indywidualne i podwójne uznanych, głośnych postaci ze świata sztuki.

Centralnym momentem sezonu jesienno-zimowego będzie festiwal Międzynarodowe Spotkania Performerów, kuratorowany przez Artiego Grabowskiego. Planujemy utrzymanie terminu realizacji festiwalu w styczniu. Jednocześnie zamierzamy

wzmocnić go promocyjnie, a także budżetowo poprzez znalezienie dla tej imprezy sponsora tytularnego.

Podkreślimy też w obecność festiwalu w programie PGS synchronizując z imprezą realizację dwóch wystaw indywidualnych / tematycznych – przedstawiających dorobek wybranych wybitnych artystów i artystek ze sceny performans, a także problematyzujących najciekawsze zjawiska z tej dziedziny sztuki. Wystawy te będą stanowić tło i kontekst festiwalu. Ich bohaterów, bohaterki i tematy wybierać będziemy w konsultacji z kuratorem Międzynarodowych Spotkań Performerów tak by korespondowały z motywami przewodnimi bieżącej edycji festiwalu.

Wiosna/lato/wczesna jesień

Im bliżej lata, tym bardziej rośnie liczba odwiedzających Sopot gości. W tym okresie przesuwamy akcent w programie instytucji na wystawy zbiorowe i problemowe, projekty których uniwersalne tematy, a także spektakularność w większym stopniu angażować będą szeroką publiczność, w tym przyjezdną.

/ SPRING BREAK - wystawa i dni otwarte młodej sztuki

Wiosenno-letni okres w działalności instytucji każdego roku symbolicznie rozpoczynać będzie projekt „Spring Break”. Poświęcimy go młodej sztuce i realizować będziemy częściowo w formule festiwalowej.

„Spring Break” zbudowany będzie z dwóch głównych elementów.

- problemowa wystawa zbiorowa

- rozpoczynający się wraz z otwarciem weekend wydarzeń w formule festiwalowej

Na czas festiwalowej części „Spring Break” do realizacji tego przedsięwzięcia użyjemy wszystkich przestrzeni PGS, oddając je młodym artystom i artystkom.

Osią projektu „Spring Break” będzie wystawa zbiorowa, przedstawiająca najciekawsze nowe osobowości ale również pojęcia i zagadnienia organizujące aktualną scenę młodej sztuki.

Na realizację tej wystawy przeznaczona zostanie przestrzeń ekspozycyjna na parterze i pierwszym piętrze siedziby PGS.

Na scenariusz i koncept wystawy głównej „Spring Break” ogłaszany będzie doroczny konkurs w formule *open call*, adresowany do młodych kuratorek i kuratorów. Wśród kryteriów w ocenie propozycji konkursowych, obok rozeznania w zjawiskach i osobowościach młodej sztuki, istotne będzie ciekawe postawienie problemu: celem projektu jest ujmowanie nowej sceny sztuki w dyskursywne, krytyczne ramy.

W czasie weekendu otwarcia „Spring Break” w PGS będą trwałe prezentacje młodych artystów i artystek, w formule festiwalowej: projekcje wideo, działania performatywne, dyskusje z udziałem osób twórczych i krytyków, przeglądy portfolio. Główną bazą tych działań będzie przestrzeń ekspozycyjna na drugiej kondygnacji galerii, ale w razie potrzeb i stosowanie do możliwości, również przestrzeń publiczna miasta. Do współpracy przy programowaniu tych zdarzeń również zaproszeni zostaną młodzi kuratorzy i kuratorki.

“Spring Break” pomyślane jest jako dynamiczne wydarzenie funkcjonujące na różnych poziomach jednocześnie. Projektuję je jako rodzaj zjazdu, platformę spotkania dla młodych artystek i artystów, którzy będą mogli poznać się ze sobą, wziąć udział w debatach, warsztatach, zaprezentować się publiczności i profesjonalistom oraz skonfrontować swoje praktyki z artystycznymi postawami i strategiami rówieśników/równieśniczek. Dla środowiska artystycznego, krytyków, kuratorów, galerzystów projekt będzie interesujący ze względu na możliwość poznawania nowych talentów, wgląd w kondycję nowej sceny sztuki i dyskusję na temat stawianych na “Spring Break” krytycznych diagnoz. Z punktu widzenia szerokiej publiczności projekt będzie atrakcyjnym, różnorodnym wydarzeniem artystycznym.

/ Letnie wystawy problemowe

Wydarzeniem lata będą organizowane co roku, otwierane w drugiej połowie czerwca i trwające do połowy września obszerne wystawy problemowe obejmujące wszystkie przestrzenie wystawiennicze PGS i obecne – poprzez wybrane realizacje – również w przestrzeni miejskiej Sopotu.

Głównym adresatem tych projektów jest szeroka publiczność, w tym goście odwiedzający Sopot w sezonie urlopowym. W związku z tym, akcent przy tworzeniu letnich wystaw zostaje przesunięty z dyskusji o sztuce na uniwersalne zagadnienia obecne w debacie publicznej i przyciągające społeczną uwagę. W perspektywie projektów letnich sztuka potraktowana zostanie jako język reagowania na rzeczywistość i opisywania jej. Język, w którym postawione na wystawach problemy dyskutować można inaczej (głębiej, bardziej niekonwencjonalne, bardziej sugestywnie, twórczo) niż jest to możliwe w mediach czy publicystyce. W cyklu wystaw przyjmujemy zatem perspektywę antropologiczną, obrazując i dyskutując wybrane aspekty życia codziennego w kontekście cywilizacyjnych i kulturowych przemian, których doświadczamy jako społeczeństwo, zarówno w wymiarze lokalnym jak i globalnym.

Do tego cyklu wystaw odbiorców i odbiorczynie przyciągać będzie przede wszystkim odpowiednio sformułowany temat, dobrany tak, aby niemal każda i każdy mógł znaleźć w nim odbicie własnych doświadczeń, problemów, pytań i przeżyć.

Tworząc wystawy letnie, planuję zasilić pracujący nad nimi zespół kuratorski o rozpoznawalne, uznane postaci ze świata literatury. Ich obecność w projekcie zwiększy zainteresowanie zarówno mediów jak i odbiorców, sygnalizując jednocześnie szerszą i bardziej uniwersalną niż stricte "artworldowa" perspektywę patrzenia na postawione problemy.

Poniżej przedstawiam proponowane tematy letnich wystaw problemowych planowane na lata 2023-2026:

"Wanderlust"

Wystawa poświęcona chodzeniu.

Punktem wyjścia dla projektu jest chodzenie jako najbardziej pierwotna forma funkcjonowania człowieka w przestrzeni. Chodzenie nie wymaga zastosowania żadnych technologii. Jest demokratyczne. Nie zostawia po sobie śladu węglowego. Jest zakorzenione w ciele. Performatywne. Indywidualistyczne i zarazem posiadające ogromny potencjał społeczny, a także polityczny.

Wystawa ukazuje motyw i praktyki chodzenia w sztuce nowoczesnej i współczesnej (na takich przykładach jak land-artowe, "chodzone" prace wydeptującego ścieżki w pejzażu Richarda Longa, ekstremalne piesze performansy Guida van der Verve, piesza wyprawa Constantina Brancusiego z Rumunii do Paryża, marsz Mariny Abramović i Ulaya po chińskim Wielkim Murze, czy wykorzystywanie chodzenia do dekonstrukcji medium filmowego w kinie strukturalnym przez takich artystów jak Józef Robakowski). Na tym tle przedstawione zostaną różne formy chodzenia zakorzenione we współczesnym życiu społecznym i politycznym. Kiedy wiele osób zaczyna iść razem, ich chód zmienia się w marsz. Dlatego na wystawie znajdą się odwołania do takich modeli pieszego przemieszczania się jak pochód, parada, demonstracja czy marsz protestacyjny. W odwołaniu się do pielgrzymek przywołamy duchowy wymiar chodzenia. Jego aspekt geopolityczny dochodzi z kolei do głosu w praktykach migrantów i uchodźców, którzy w epoce nowoczesnych technologii komunikacyjnych, znów odmierzają dystans między zagrożeniem i bezpieczeństwem na piechotę, na własnych nogach, na których pokonują zielone granice. Ramą dla punktów widzenia zaznaczonych w projekcie jest perspektywa ekologiczna i dyskurs kryzysu klimatycznego, w obliczu którego horyzont człowieka znów może zacząć wyznaczać odległość, którą jest w stanie pokonać na własnych nogach.

"Raj: Problem czasu wolnego"

Wystawa problematyzuje kwestię czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem instytucji wakacji w ponowoczesnym społeczeństwie. Odbywający się w kontekście trwającego w Sopocie sezonu urlopowego projekt tematyzuje estetykę, poetykę, ekonomię i politykę wakacji. Stawia też za pośrednictwem prac artystek i artystów pytania: czy wakacje są współczesną reprezentacją Raju, sposobu życia, które prowadzilibyśmy, gdyby nie ekonomiczne i społeczne uwarunkowania? Czy też są przedłużeniem późnokapitalistycznej filozofii konsumpcji i utowarowienia (wrażeń, przestrzeni, doznań, wypoczynku)? A może są czymś jeszcze innym, czymś w rodzaju czyśćca, stanu pośredniego między piekłem konieczności i utopią niczym nieograniczonego wyboru? Ważnym elementem strategii tworzenia projektu będą prace realizowane przez artystów jako interwencje w sopocką infrastrukturę urlopową (atrakcje turystyczne i rozrywkowe, zakłady tymczasowej wakacyjnej gastronomii, plażę, punkty widokowe, przemysł pamiątkarski). Prace zrealizowane w

przestrzeni miasta latem podporządkowanego tworzeniu zaplecza i oprawy dla czasu wolnego przyjezdnych, zacierać będą granicę między narracją wystawy i doświadczaniem jej odbiorców.

“Wampiry versus Zombi”

Wystawa odwołująca się do dwóch fantastycznych figur, zakorzenionych w demonologii i wyobrażeniach tradycyjnych, ale robiących ogromną karierę we współczesnej kulturze popularnej. Wystawa czerpać będzie z tych popkulturowych źródeł, z poetyki horroru i gotyckiej estetyki. Jednocześnie podejmować będzie próbę rozszyfrowania metafor stojących za figurami wampira oraz zombi – żywego trupa. Wraz z artystkami oraz artystami rzucimy światło na fenomen ich obecnego powodzenia oraz na znaczenia jakich nabierają w kontekście współczesnej społecznej, politycznej i ekonomicznej rzeczywistości.

Od lat 60. XX wieku zombi - pozbawione świadomości, ale aktywne, wiecznie głodne i brutalnie dążące do zaspokojenia swego apetytu „żywe trupy” – bywają używane jako metafora kapitalistycznego społeczeństwa konsumpcyjnego. Postać wampira wpisuje się z kolei w marksistowską wizję kapitału jako siły wampirycznej, żywiącej się „krwią” (a także potem i pracą) mas – wyzyskiwanych i „wysysanych” z wypracowanej wartości. Wychodząc od popularnych, ekscytujących wyobrażeń fantastycznych, w ramach wystawy przyjrzymy się jak metafory zaczerpnięte z fikcji i opowieści grozy przekładają się na rzeczywiste realia społeczne. W kontekście tych realiów zaprosimy publiczność do dyskusji, refleksji i poszukiwania odpowiedzi na pytanie: czy rzeczywiście kluczowym konfliktem współczesności jest spór między eksploatującymi świat „wampirami”, a „zombi”, społeczeństwem „żywych trupów”, które w sensie politycznym są martwe, ale wciąż pozostają napędzane niemożliwym do zaspokojenia apatytem konsumpcyjnym.

“Uzdrowisko / Uroczysko”

Wystawa poświęcona kulturze ludzkiego dobrostanu, jej przemianom i związkom ze sztuką. Sopot jest uzdrowiskiem, w instytucji uzdrowiska widzimy zaś prototyp współczesnych dyskursów dbania o kondycję ciała i ducha, wellness, medycznej profilaktyki, a także koncepcji wykraczających poza ramy medycyny skupiającej się przede wszystkim na pojęciu choroby. W odróżnieniu od szpitala, uzdrowisko

zajmuje się przede wszystkim zdrowiem. Przedmiotem podjętej wraz artystami i artystkami eksploracji będzie zatem współczesne, ponowoczesne uzdrowisko pojęte jako przestrzeń istniejąca na pograniczu klasycznej medycyny i różnych praktyk, które w mniejszym lub większym stopniu wykraczają poza zakres nauk medycznych. Zdrowie i dobre samopoczucie nie jest bowiem jedynie kwestią obiektywnej kondycji pacjenta/pacjentki. To dziedzina w której ogromną rolę odgrywa wyobraźnia, subiektywne odczucia, a także estetyka. W ponowoczesnym dyskursie zdrowia spotykają się zatem najnowsze technologie i najstarsze tradycje, rytuały i praktyki uzdrowicielskie, reaktywowane, rekonstruowane, a często wręcz konstruowane od nowa na obszarze współczesności. Przez tytułowe „Uzdrowisko/Uroczysko” rozumiemy fascynujące, chociaż pełne pułapek i fałszywych tropów pogranicze, na którym farmakologia przenika się z magią, ultrasonografia z astrologią, natura z kulturą, cielesność z duchowością, a rozum sięga do intuicji; właśnie ten heterogeniczny obszar będzie dyskursywną przestrzenią, na której rozwinięta zostanie narracja wystawy.

/ Festiwal Fotografii “W ramach Sopotu”

Festiwal wyznaczać będzie moment przejścia między okresem wiosenno-letnim a jesienno-zimowym w programie instytucji. Otwierany na przełomie września i października festiwal zostanie wzmocniony promocyjnie i powiązany poprzez koprodukcje siecią współpracy z innymi imprezami fotograficznymi w Polsce, a w dłuższej perspektywie, także na świecie.

Wystawom głównym festiwalu, realizowanym w przestrzeniach ekspozycyjnych na kondygnacji O i kondygnacji 1 PGS nadana zostanie ranga głównych wydarzeń w programie jesiennym instytucji. Pod tym kątem – w porozumieniu i w toku dyskusji z zespołem kuratorskim festiwalu – dobierani będą zarówno bohaterowie/bohaterki wystaw, jak również ich tematy, które za pośrednictwem medium fotografii powinny dotyczyć ważnych, dyskursywnych zagadnień współczesności.

/ Zrobiono w Sopocie – biennale sztuki powstającej w mieście

W programie każdej galerii miejskiej istotne jest osiągnięcie równowagi między stworzeniem dla lokalnej publiczności platformy bezpośredniego kontaktu z

najważniejszymi propozycjami ze sceny krajowej i międzynarodowej a rozwojem i prezentowaniem lokalnej społeczności twórczej.

Instytucja ignorująca lokalnych artystów i artystki staje się wyobcowana ze społeczności, w której działa. Nie do przyjęcia jest sytuacja, w której dla przedstawicieli i przedstawicielek lokalnego środowiska artystycznego brakuje miejsca w galerii miejskiej ośrodka, w którym mieszkają i pracują.

Z drugiej strony instytucja zbyt mocno skupiona na lokalnej scenie staje się z kolei wsobna, i odcina społeczność miasta od szerszej dyskusji artystycznej.

Biorąc pod uwagę ponadlokalne znaczenie PGS, i jednocześnie jej osadzenie w różnorodnej, i interesującej społeczności artystycznej Sopotu rozpoczniemy realizację projektu „Zrobiono w Sopocie”.

Projekt funkcjonować będzie w rytmie dwuletnim. Do współpracy przy jego realizacji zaproszony zostanie Gdański Okręg ZPAP. „Zrobione w Sopocie” będzie miało charakter przeglądowej wystawy organizowanej we wszystkich przestrzeniach ekspozycyjnych PGS. Pokazywana będzie na niej aktualna sztuka tworzona przez osoby twórcze mieszkające, pracujące i związane z Sopotem. Wybór prac oraz uczestniczek i uczestników powierzony zostanie przedstawicielom /przedstawicielkom ZPAP – organizacji, która na poziomie Okręgu ma doskonały wgląd w lokalne środowisko. PGS zapewni temu przedsięwzięciu wsparcie organizacyjne, promocyjne i budżetowe.

/ Wystawy indywidualne / podwójne

W roku kalendarzowym w PGS będzie realizowanych minimum pięć wystaw indywidualnych lub podwójnych z udziałem uznanych postaci ze sceny artystycznej. Czas trwania każdej z tych wystaw to minimum dwa miesiące, okres pozwalający na rozwinięcie towarzyszących im programów dyskursywnych i edukacyjnych. Ważnym akcentem tych projektów jest nowa, premierowa realizacja. Stawiamy sobie również na za cel pozostawienie po tych projektach śladu w kolekcji PGS poprzez pozyskane do zbiorów instytucji prace.

Na latach 2023-2026 przewidziana jest realizacja projektów z niżej wymienionymi artystami i artystkami. Wszystkie wymienione tu osoby potwierdziły chęć podjęcia rozmów o udziale w programie PGS w nadchodzących latach. W dłuższej perspektywie rezerwuję sobie jednocześnie możliwość uzupełnienia poniżej listy o dodatkowe nazwiska w wypadku gdyby interes instytucji oraz publiczności wiązał się z potrzebą zareagowania na ważne wydarzenia na scenie artystycznej (na przykład na istotne dla publicznej debaty wybitne prace, czy postawy twórcze, które pojawiają się w najbliższych latach). Przedstawione nazwiska artystów i artystek nie są ułożone w porządku chronologii ich obecności w PGS. Terminy realizacji ich projektów dostosowane zostaną do kalendarza i rytmu pracy twórców i twórczyń, a także, w niektórych wypadkach, uzgodnione w ramach sieci współpracy Galerii BWA.

Przemysław Branas

Oskar Dawicki

Wojciech Bąkowski

Olaf Brzeski i Honorata Martin

Joanna Rajkowska

Alicja Rogalska

Elżbieta Jabłońska i Daniel Rumiancew

Paweł Susid i Paweł Żukowski

Łukasz Korolkiewicz i Agata Kus

Krzysztof Garbaczewski i osoby sojusznice

Ania i Adam Witkowscy

grupa Sędzia Główny – retrospektywa

Iana Shostak

Dominika Kowynia

Marta Bogdańska

Dariusz Fodczuk

Kuba Bąkowski

Stach Szumski i rodzina

Mikołaj Sobczak

grupa Centrala

/ Program interdyscyplinarny

Realizowane w siedzibie PGS wystawy tworzyć będą oś programu instytucji, której obszar zainteresowań jest jednak szerszy niż ściśle pojęte sztuki wizualne. We współczesnej kulturze zacierają się sztywne podziały na dyscypliny. Elementy, których poszukujemy w sztuce – takie jak dyskursywność, kreatywne podejście do indywidualnych i społecznych doświadczeń, otwieranie nowych horyzontów zarówno w sensie estetycznym, jak i politycznym oraz egzystencjalnym – odnajdywać będziemy także w innych dziedzinach szeroko pojętej twórczości.

Szczególna uwaga w programie interdyscyplinarnym PGS poświęcona zostanie czterem obszarom współczesnej twórczej aktywności:

- muzyka – jako dziedzina przenikająca wszystkie dziedziny kultury, od sztuki przez kino i politykę po wspólnotowe rytuały (np. uroczystości, święta, obrzędy, demonstracje, wspólny relaks). W programie muzycznym zwrócimy szczególną uwagę na jej społeczny wymiar. Program ten – w formie cykli koncertów, warsztatów, a także seansów muzyki elektronicznej i klubowej – realizowany będzie pod szyldem PGS we współpracy i w siedzibie kawiarni artystycznej “Dwie Zmiany” w Sopocie.

- kuchnia – w programie kulinarnym PGS przedstawiać będziemy powiązania kuchni z filozofią życia, ekonomią, polityką, tożsamością kulturową oraz ekologią. Skupimy się na kreatywnym, eksperymentalnym i etycznym podejściu do kuchni jako elementu kultury. Program ten prezentowany będzie w formie wykładów, warsztatów,

degustacji i uczt. Realizowany będzie w oparciu o kulinarne zaplecze techniczne w siedzibie kawiarni artystycznej "Dwie Zmiany". W toku rozwoju tej linii programu bierzemy pod uwagę zaproszenie do współpracy również innych podmiotów gastronomicznych w Sopocie.

- kino – seanse filmów powiązanych z programem wystawienniczym (między innymi wybieranych przez artystki i artystów będących bohaterami wystaw indywidualnych i rzucających dodatkowe światło na ich praktyki). Poprzedzone prelekcjami wprowadzającymi i wieńczone dyskusją z publicznością. Realizowane w merytorycznej kooperacji ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty oraz w kooperacji z sopockim Multikinem jako miejscem seansów.

- literatura – program spotkań autorskich i prezentacji nowych książek o sztuce realizowany w oparciu o Czytelnię PGS.

CZĘŚĆ IV:

PLAN ORGANIZACYJNO-FINANSOWY DLA INSTYTUCJI

I. Struktura organizacyjna i model zarządzania

Jestem daleka od wprowadzania rewolucyjnych rozwiązań do Instytucji. Przeprowadzenie niezbędnej restrukturyzacji instytucji, jeśli taka będzie konieczna, musi być "czuła i elastyczna", nie może nastąpić gwałtownie, lecz po okresie zaznajomienia się z aktualną kondycją Instytucji, podporządkowania/układania struktury i kompetencji zadaniowych zespołu. Dlatego w pierwszej kolejności, przed podjęciem jakichkolwiek działań, które miałyby wpłynąć na zmianę struktury organizacyjnej i regulaminu organizacyjnego Instytucji, które obowiązują od marca 2019 roku, chciałabym najpierw zapoznać się z ich funkcjonowaniem, wśród osób, które obecnie pracują na swoich stanowiska, aby móc przyjrzeć się komunikacji wewnętrznej, układom stanowisk i składających się z nich komórek organizacyjnych wewnątrz galerii, jak również podziałem uprawnień i odpowiedzialnością oraz określeniem zależności pomiędzy poszczególnymi pracownikami Instytucji.

O skuteczności i sile każdego "zakładu pracy" stanowi zespół ludzi – ich kompetencje, zaangażowanie, profesjonalizm a także entuzjazm. Uważam, że bez

tego ostatecznego oraz bez radości współtworzenia miejsca pracy, zarządzanie nigdy nie będzie naprawdę efektywne i owocne. Skłócony, sfrustrowany i nieszczęśliwy zespół nie będzie w stanie kreować instytucji, która przekona do siebie publiczność.

Jeśli po rozpoznaniu kompetencji oraz zakresów obowiązków poszczególnych pracowników, konieczna będzie reorganizacja struktury organizacyjnej Galerii oraz regulaminu organizacyjnego, będę starała się zastosować następujące zasady:

- zasada celowości, która polega na jasnym i wyraźnym określeniu celów Instytucji i w jaki sposób struktura organizacyjna może pomóc w ich osiągnięciu;
- zasada minimalnej złożoności, dzięki której zmodyfikowana struktura powinna być prosta i nieskomplikowana;
- zasada najlepszego wykorzystania potencjału ludzkiego, której wprowadzenie opiera się właśnie na poznaniu swoich pracowników, ich kwalifikacji, umiejętności, predyspozycji, kompetencji oraz zdolności interpersonalnych, co pozwoli w sposób adekwatny przyporządkować odpowiednie osoby do odpowiednich stanowisk z precyzyjnie przygotowanymi zakresami czynności;
- zasada jednolitości kierownictwa, która mówi, że dany pracownik lub grupa pracowników powinna podlegać tylko jednemu kierownikowi, który będzie wydawał im polecenia. Dodatkowo, to przed nim pracownicy są odpowiedzialni służbowo;
- zasada dostosowania do warunków zewnętrznych, a więc struktura organizacyjna instytucji powinna zostać dostosowana do warunków zewnętrznych, jak np. grupa odbiorców, charakter działalności, zakres terytorialny, itp.;
- zasada racjonalności nadzoru, która polega na tym, aby wielkość zespołu, który podlega pojedynczemu kierownikowi była racjonalna, w znaczeniu możliwa do zarządzania, przeprowadzania wewnątrz działu sprawnej delegacji zadań, ich weryfikacji oraz raportowania i dobrej komunikacji;
- zasada specjalizacji: dotyczy grupowania elementów struktury według możliwie jednorodnych zadań.

Cel jaki sobie stawiam, jako osoba, która pretenduje do bycia Dyrektorką Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie, to trafne rozpoznanie kompetencji i potencjału w każdym z pracowników i pracowniczek, umiejętne rozbudzanie pasji, stwarzanie możliwości rozwoju i doszkalania się, motywowanie do działania, samodzielności, bycia kreatywnym, a także radosnym i czerpiącym satysfakcję z powierzonych zadań i ostatecznych efektów. Bardzo ważnym elementem pracy z zespołem będzie wspólnie wypracowanie schematów i narzędzi dobrej komunikacji wewnętrznej, zarówno tej wertykalnej, jak i horyzontalnej.

Chciałabym rozpocząć proces poznaczy od wypracowanie odpowiedzi na pytania: kim jesteśmy?, dokąd zmierzamy?, ponieważ postrzegam to jako pierwszy, niezbędny etap do budowania wspólnej, zespołowej strategii rozwoju i ewentualnie, w dalszej perspektywie czasowej, restrukturyzacji Galerii. Będę szukać w zespole siły, potencjału i kompetencji poszczególnych osób, aby, z kolei szybko i skutecznie, móc wprowadzić odpowiedni model komunikacji i przepływu informacji. Na wstępie zaproponuję m.in. organizowanie stałych cyklicznych spotkań kadry kierowniczej oraz pracę w mniejszych zespołach i podgrupach roboczych, a także regularne zebrania całego zespołu, na których będą omawiane bieżące sprawy, wynikające z nich problemy i ryzyka, a także spotkania wewnątrz działów. Docelowo, traktując zespół w sposób podmiotowy, myślę, że korzystnym dla indywidualnego rozwoju poszczególnych pracowników i pracownic, będzie wprowadzenie modelu pracy opartej na zespołach projektowych, które są w stanie pracować interdyscyplinarnie i w szerszym polu kompetencji.

Chciałabym, aby Państwowa Galeria Sztuki pod moim kierownictwem była również "wrażliwa i czuła" na naszą naturę, dlatego jestem orędowniczką wprowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju i świadomego zarządzania, które mam nadzieję, w krótkim czasie i skutecznie ograniczą negatywny wpływ działalności Instytucji na środowisko naturalne (planuję m.in. powołanie *Międzydziałowego Zielonego Zespołu* wśród pracowników instytucji, przeprowadzenie audytu ekologicznego dotyczącego wszystkich obszarów działalności Galerii w celu uchwycenia potencjału zmiany w zarządzaniu instytucją, mając na uwadze postwzrostowe rozwiązania).

Przyglądając się obecnej strukturze, a także mając w planach stworzenie różnorodnej, wieloaspektowej i międzypokoleniowej oferty edukacyjnej, dostrzegam

konieczność wydzielenia odrębnego zespołu ds. edukacji i rozwoju publiczności (*audience development*), o czym piszę szerzej w strategiach rozwoju instytucji.

Drugim, bardzo ważnym zespołem jaki wymaga tak naprawdę stworzenia, jest dział promocji i komunikacji (obecnie czekają wakaty na stanowiskach: Specjalista ds. promocji, Specjalista ds. Prowadzenia strony internetowej PGS oraz Facebooka, Twittera, Instagrama itp.), ponieważ pilną wydaje się potrzeba stworzenia strategii komunikacji i promocji Galerii, która zapewni m.in. opracowanie nowych form komunikacji i promocji w celu zwiększenia liczby uczestników i dotarcia do nowych odbiorców, a także zwiększenie widoczności Instytucji w ogólnopolskim środowisku artystycznym poprzez stałe partnerstwa medialne, patronaty i bezpośrednią współpracę z wybranymi dziennikarzami i krytykami sztuki. Przyszłe prace nad wypracowaniem strategii komunikacji, muszą być prowadzone w korelacji z procesem badania publiczności z dwóch perspektyw: lokalnego odbiorcy oraz turysty. W ramach działań mających na celu "rozwój publiczności", koniecznym będzie przeprowadzenie pogłębionych badań publiczności i to w dwóch etapach, odnosząc się do sezonowości miasta, a więc badaniu powinni podlegać stali bywalcy instytucji (publiczność poza sezonem), jak i ci okazjonalni, którzy w mieście pojawiają się sporadycznie (publiczność sezonowa). Do przeprowadzenia długofalowych, jakościowych i pogłębionych badań będę poszukiwać partnera merytorycznego i strategicznego, który będzie również zainteresowany jego wynikami. W pierwszej kolejności chciałabym zwrócić się z propozycją współpracy do Uniwersytetu SWPS w Sopocie.

Od marca 2019 roku w strukturze organizacyjnej Państwowej Galerii Sztuki widnieje stanowisko Zastępcy Dyrektora, które obecnie również jest wolnym wakatem, w związku z tym, chciałabym zadeklarować, że w przypadku objęcia stanowiska Dyrektorki Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie, na w.w. stanowisko chcę zatrudnić osobę, do której mam 100% zaufanie, wiarę w jej kompetencje, umiejętności i entuzjazm. Rekomenduję Pana Stacha Szablowskiego do bycia moim zastępcą - kuratora, krytyka sztuki i publicystę. absolwenta Instytutu Historii Sztuki UW. W latach 1998-2016 był związany z Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie. Jest kuratorem i współkuratorem kilkadziesiątu wystaw, festiwali sztuki w przestrzeni publicznej i projektów artystycznych realizowanych w Polsce i za

granicą. Na przełomie lat 90. i 2000. towarzyszył jako kurator debiutom rówieśników - pierwszej generacji artystów i artystek debiutujących w III RP i opisujących posttransformacyjną rzeczywistość. W swojej praktyce kuratorskiej szczególną uwagę poświęca antropologicznej perspektywie spojrzenia na sztukę, pograniczom filmu i sztuk wizualnych oraz strategiom narracyjnym w sztukach plastycznych. Działalność kuratorską łączy z krytyką sztuki. Ma na koncie redakcję szeregu monografii i katalogów wystaw. Jego teksty ukazują w książkach o sztuce, a także w periodykach specjalistycznych i prasie głównego nurtu. Publikował m.in. w Gazecie Wyborczej, Dzienniku Gazecie Prawnej, Życiu Warszawy, Architekturze-Murator, Fluidzie, Machinie, Newsweeku, Wprost i Obieg.pl. Jest stałym współpracownikiem Przekroju, Dwutygodnika, magazynu Szum i miesięcznika Zwierciadło.

Ważnym organem wspomagającym i opiniującym działanie Dyrektora i funkcjonowanie Galerii jest Rada Programowa, której Kandydatki i Kandydatów na Członków zamierzam przedstawić Organizatorowi w pierwszym miesiącu objęcia powierzonego stanowiska.

Joanna Orlik w swoim tekście pt.: *Rozmowa jest działaniem* ("Strategie dla kultury. Kultura dla rozwoju", Małopolski Instytut Kultury, Kraków 2011) pisze o potrzebie rozmowy, jako najbardziej podstawowym i niezbędnym narzędziu do zarządzania instytucją, *"dlatego – w ramach kultury i dla kultury – potrzebujemy rozmowy. Uzgadniania stanowisk, uzgadniania wyobrażeń, uzgadniania interesów, uzgadniania kierunków rozwoju. Słuchania i rozumienia. Rozmowy na różnych szczeblach. W obrębie różnych środowisk. Im mniej rozmowy, tym więcej działań doraźnych, rozproszonych, skazanych na porażkę, straceńczych. Im więcej rozmowy, tym większa szansa na realną i możliwą do zrealizowania strategię rozwoju kultury."*

Ja również wierzę w siłę rozmowy, wierzę w model zarządzania, który opiera się na otwartości, transparentności, zaufaniu, pomocy, życzliwości i współodpowiedzialności.

II. Polityka finansowa (w tym plan pozyskiwania środków pozabudżetowych w celu wzmocnienia działalności instytucji)

Realizacja działań statutowych Państwowej Galerii Sztuki finansowana jest z kilku źródeł. Podstawowym z nich i najważniejszym jest dotacja podmiotowa (w szczególnych przypadkach również dotacje celowe) Organizatora z budżetu miasta, a w dalszej kolejności dochody własne i źródła zewnętrzne.

Budżet co roku wyraźnie wzmocniają przychody własne, choć jak mogliśmy wszyscy zaobserwować od marca 2020 roku, skutki pandemii i ograniczeń z niej wynikających, dość znacznie wpłynęły na kondycję finansową wszystkich instytucji kultury w Polsce, dlatego tak ważne jest bycie w jakimś sensie "niezależnym" od wpływów, (których głównymi źródłami są: sprzedaż biletów wstępu, sprzedaż publikacji i wydawnictw, płatne warsztaty edukacyjne, wynajem przestrzeni galerii oraz sprzętu), w momencie planowania budżetu Galerii.

Drugą bardzo istotną kwestią, która w przyszłości może wpłynąć na politykę finansową Instytucji, to wprowadzenie Nowego Polskiego Ładu, z którego skutkami i konsekwencjami przyjdzie się nam dopiero zmierzyć. Duża niewiedza i nieprzewidywalność, żeby nie powiedzieć chaos, który wynika z jego wprowadzenia, być może będzie najważniejszą kwestią, która wpłynie na budżet i finansowanie instytucji w przyszłości. Na ten moment trudno jest przewidzieć, czy zaproponować jakieś skuteczne i progresywne rozwiązania, które pozwolą zwiększyć wpływy w Instytucji, nie mając pewnej wiedzy i wglądu w kwestie finansowe wynikające, z codziennego i bieżącego funkcjonowania Galerii.

Mając na uwadze te spostrzeżenia i doświadczenia będę chciała prowadzić zrównoważoną i politykę finansową, która z jednej strony zapewni właściwe i bezpieczne funkcjonowanie instytucji, a z drugiej pozwoli na jej rozwój programowy, inwestycyjny i kadrowy. Należy podjąć działania mające na celu podniesienie przychodów, m.in.:

- wzrost frekwencji poprzez budowanie wartościowego i merytorycznie spójnego programu Instytucji oraz pozytywnego wizerunku Galerii, mieszczącej się w najbardziej popularnych lokalizacji Sopotu – w drodze na/z Molo (#zawszepodrodze);

- powołanie Towarzystwa Przyjaciół PGS, społecznego ciała skupiającego obywateli i obywatelki biorące aktywny udział w życiu instytucji, a także wspierających jej działalność radą, poprzez pozytywny lobbying, a także poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania poprzez tworzenie przyjaznej atmosfery wokół PGS w staraniach o pozyskanie sponsorów;
- reorganizacja i przearanżowanie pomieszczenia holu galerii w celu rozwoju oferty sprzedażowej dotyczącej między innymi publikacji i wydawnictw, gadżetów i pamiątek galeryjnych (łatwy dostęp do regałów, wygodne miejsce do siedzenia, dobre oświetlenie) oraz udostępnienie pełnej oferty sprzedażowej w formie online;
- weryfikacja oferty komercyjnej dotyczącej wynajmu przestrzeni Galerii;
- zainicjowanie współpracy pomiędzy innymi instytucjami/podmiotami w obszarze produkcji wystaw, realizacji publikacji i wydawnictw; stworzenie ogólnopolskiej sieci współpracy pomiędzy galeriami miejskimi w celu współfinansowania wartościowych/wspólnych projektów;
- zainicjowanie współpracy z lokalnymi firmami, które będą otwarte na współpracę i podpisanie umów barterowych (w obszarze usług gastronomicznych, noclegowych, transportowych itp.)
- zintensyfikowania działań marketingowych, m.in. poprzez stworzenie zespołu komunikacji i promocji oraz realizacji i wdrożenia strategii promocyjnej i marketingowej dla Instytucji (być może będzie potrzeba stworzenia nowego stanowiska dla osoby odpowiedzialnej za marketing i działania sprzedażowe, mające na celu wzmocnić i zasilić budżet Galerii)
- uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej;
- weryfikacja i renegotjacja umów wynajmu pomieszczeń znajdujących się w dyspozycji Instytucji;
- po realizacji audytu ekologicznego, zostaną wskazane takie obszary działalności Instytucji, które będzie można zminimalizować nie tylko pod kątem szkodliwości na środowisko, ale również pod kątem ekonomicznym (oszczędności wynikające z bardziej świadomej i roztropnej polityki firmy).

Mając świadomość, że sposoby pozyskania środków pozabudżetowych są bardzo istotnym elementem dla rozwoju i wzmocnienia instytucji chciałabym wskazać i wyróżnić trzy obszary poszukiwań dodatkowego finansowania:

1. Sponsorzy, partnerzy, mecenas Instytucji

Obserwując od kilku lat burzliwe zmiany jakie zachodzą w centralnej polityce kulturalnej, prowadzące do przewartościowań idei, celów i kierunków w jakich do tej pory podążały instytucje kultury, myślę, że "szukanie" sprzymierzeńców, filantropów, przyjaciół i sponsorów wśród sektora prywatnego jest dobrym kierunkiem, do wzmacniania budżetu instytucji i uniezależniania się od środków publicznych - grantów i dotacji przyznawanych w konkursach, a więc środkach zawsze niepewnych i domniemanych, bardzo często zależnych nie tylko od uwarunkowań merytorycznych i oceny komisji sterujących danym programem, ale coraz częściej zależnych również od kwestii politycznych, czyli de facto niezależnych od osoby kierującej Instytucją, ani jej samej. Wierzę, że kodeks sponsoringu kultury jaki został wypracowany we współpracy Narodowego Centrum Kultury i PKPP Lewiatan stanowić będzie bardzo dobry punkt wyjścia do stworzenia w Instytucji polityki zrównoważonej współpracy z prywatnym sektorem, współpracy pomiędzy Stronami, która będzie oparta na:

- a) wzajemnym szacunku, świadomości swojej odpowiedzialności, ról i obowiązków każdej ze Stron;
- b) poszanowaniu przez Sponsora wolności artystycznej i autonomii przedstawicieli świata kultury oraz jego wartości;
- c) otwartym deklarowaniu celów stawianych przed sobą przez Strony oraz ich poszanowaniu bez względu na występujące pomiędzy nimi różnice;
- d) ustaleniu celów współpracy oraz wzajemnych korzyści z niej płynących;
- e) zasadzie uczciwej konkurencji, ogólnie przyjętej w działalności gospodarczej.

Stosując w/w zasady, mam nadzieję, że zawarte, przyszłe partnerstwa w sposób właściwy i skuteczny wpłyną na rozwój naszej Instytucji, oraz szerzej - kultury w Sopocie oraz przyczynią się do ochrony jej dziedzictwa, zapewniając korzyści obu Stronom. Sponsoring kultury pozwala podmiotom prywatnym zarówno na aktywne uczestnictwo w misji rozwoju i ochrony kultury, jak i na budowę własnego wizerunku jako podmiotu inwestującego w kulturę i czerpiącego korzyści z jej rozwoju.

Wierzę, że zasady Kodeksu, stanowiące formę dobrowolnej regulacji, która tworzy podstawy do realizacji dobrych praktyk sponsoringu kultury, będzie można odnieść również do innych form współpracy, takich jak na przykład: mecenat, CSR, patronat medialny czy filantropia korporacyjna.

Nadrzędnym celem jest wypracowanie wspólnego języka we współpracy opartej na wzajemnym zaufaniu i dobrej wierze towarzyszącej wszystkim działaniom prowadzonym w ramach przyszłego partnerstwa. Obszary, w których będę szukać stałych, długofalowych współprac i partnerstw, to na pewno sektor bankowy (to w nim, sztuka współczesna odgrywa teraz dużą rolę, chociażby poprzez budowanie kapitału i umacnianie firmowych kolekcji m.in. przez mBank, PKO Bank Polski, ING Bank Śląski czy Bank Millennium wspierający Kompas Młodej Sztuki), sektor ubezpieczeń (podejmę próbę nawiązania długofalowej współpracy z Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeń ERGO Hestia), czy sektor budowlano-deweloperski działający prężnie na rynku lokalnym. Oczywiście podejmę też rozmowy ze spółkami skarbu państwa tj. Grupa Lotos, PKN Orlen czy Totalizator Sportowy, które wsparcie w/w sektora mają wpisane w swoje statuty. W kontekście zaplanowanych projektów cyklicznych tj. Festiwal Fotografii, Spotkania Performerów, czy nowe wydarzenie "Spring Break" na pewno zostaną podjęte starania o znalezienie sponsorów tytularnych, co pozwoli wypracować długofalową współpracę i na dłużej związać Instytucję z wybranymi partnerami. Gdy uda się osiągnąć w/w cel, to kolejnym etapem jest nawiązanie pogłębionej i długoterminowej relacji, zbudowanie długotrwałych więzi, którego naturalną konsekwencją będzie w przyszłości stworzenie Towarzystwa Przyjaciół Państwowej Galerii Sztuki, które skupiałoby wokół siebie przyjaciół instytucji, kolekcjonerów, ludzi biznesu wspierających Galerię.

2. Granty, dotacje, stypendia artystyczne i naukowe

Dotacje pozyskiwane przez organizacje publiczne są najbardziej popularną formą zdobywania środków zewnętrznych, ale aby móc po nie aplikować potrzebny jest wkład własny instytucji i zachowanie określonej proporcji pomiędzy środkami z budżetu grantobiorcy i grantodawcy, dlatego tak ważna jest coroczna, stabilna i pewna dotacja podmiotowa oraz w wybranych projektach dotacja celowa przekazywana przez Organizatora z budżetu miasta, bo to daje możliwość występowania o dodatkowe środki i skuteczne aplikowanie o środki publiczne

zwiększając szanse na pozyskanie większych kwoty dofinansowań oraz ilość miejsc, do których Instytucja może się zwrócić.

Poniżej przedstawiam propozycje wybranych funduszy zewnętrznych i grantodawców, potencjalnych naszych partnerów przy różnych projektach zaplanowanych w programie merytorycznym:

1. Dotacje rządowe, programy operacyjne MKiDN,
2. Fundusze celowe i programy tematyczne i rocznicowe np.: IMIT, Instytut Teatralny, NCK, NINA, Instytut Adama Mickiewicza
3. Dotacje na szczeblu samorządowym (konkursy, w których mogą również uczestniczyć jednostki samorządowe)
4. Programy europejskie, np. Program "Kultura" finansowany z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Kreatywna Europa
5. Fundusze międzynarodowe, np. Fundusz Wyszehradzki, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
6. Dotacje z obszaru przedsiębiorstw i fundacji grantowych, np.: Fundacja Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Banku PEKAO S.A., Fundusz Wspierania Twórczości ZaiKS
7. Dotacje z funduszy zagranicznych: Fundacja A. Lindt, Fundacja For, Fundacja Mellon, Fundacja Bertelsmann
8. Instytuty i ambasady, m.in. Goethe Institut, British Council, Pro Helvetia, Instytut Cervantesa, Ambasada Stanów Zjednoczonych
9. Indywidualne stypendia twórcze, artystyczne i naukowe dla artystów i artystek, których zapraszamy do współpracy (często możemy poprzeć taki wniosek, wystawić rekomendacje, list intencyjny itp.).

3. Sieciowanie i współpraca pomiędzy instytucjami i innymi partnerami

Trzecim polem finansowania pozabudżetowego jest współpraca i sieciowanie, o którym szerzej już piszę przy okazji strategii rozwoju Instytucji. Wspólne projekty oznaczają wspólne środki, zwiększające budżet danego projektu. Nawiązywanie

kontaktów, które często udaje się przekuć we wspólne działania i wystawy odbywa się podczas wernisaży, konferencji, szkoleń, wyjazdów na Biennale czy inne festiwale o sztuce, bardzo ważny jest kontakt bezpośredni i rozmowa, dlatego tak istotne jest podróżowanie, ale też zapraszanie do swojej siedziby dyrektorów i dyrektorki instytucji, kuratorów i kuratorki oraz samych artystów i artystki. Podążając za tym pomysłem i wykorzystując okrągłą rocznicę powstania Państwowej Galerii Sztuki, na początku 2023 roku chciałabym zaprosić do Sopotu wszystkich Dyrektorów, Dyrektorki i przedstawicieli krajowych galerii miejskich na konferencję, która będzie dobrym pretekstem do spotkania i nawiązania współpracy, połączenia się w silną sieć lokalnych ośrodków, które znajdą dla siebie wspólne obszary do działania tj. wspólne wystawy i projekty wystawiennicze i wspólne ich finansowanie (łączenie budżetów), publikacje, partnerstwa w celu pozyskania środków zagranicznych i wiele innych, które wypracujemy sobie podczas spotkań i rozmów, bo właśnie rozmowa i dialog wydają się być najskuteczniejszym narzędziem zarządzania i w dalszej perspektywie zmiany, ... zmiany na lepsze.

Podsumowując, są trzy obszary w których możemy szukać wsparcia finansowego dla naszego budżetu, są to: sponsoring, granty i dotacje połączone z naszą działalnością statutową oraz współpraca zarówno ta na szczeblu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Docelowo w instytucji powinna zostać powołana lub zatrudniona osoba, która zajmie się pozyskiwaniem dodatkowych środków w porozumieniu z Dyrektorką i księgowością.

CZEŚĆ V:

PLAN EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW INSTYTUCJI ORAZ GOSPODAROWANIA ZBIORAMI PAŃSTWOWEJ GALERII SZTUKI W SOPOCIE

I. Zasoby Instytucji

Zasoby instytucji, jakim jest m.in. baza lokalowa będzie wykorzystywana zgodnie z prawem oraz celami statutowymi Galerii. Przestrzeń będzie wykorzystywana do celów wystawienniczych, edukacyjnych, archiwalnych, promocyjnych, naukowo-badawczych, biurowych, magazynowych oraz innej aktywności określonej w Statucie instytucji. Przestrzeń Państwowej Galerii Sztuki jest doskonale

skomunikowana z pozostałą częścią miasta i Trójmiasta, znajdując się w samym centrum Sopotu, w jego najbardziej prestiżowej i rozpoznawalanej części, w ciągu komunikacyjnym łączącym Monciak z Molo (dwoma najbardziej charakterystycznymi i turystycznymi miejscami miasta) co sprawia, że oprócz walorów wrażeńiowo-estetycznych, posiada również ogromny potencjał komercyjny i marketingowy, który będziemy próbowali również wykorzystać w stworzeniu atrakcyjnej oferty czasowej pod wynajem przestrzeni galerii (w znaczeniu projektowy, eventowy). Dodatkowo, o czym wspominałem wcześniej w dokumencie, będę chciała uporządkować wewnętrzną komunikację w siedzibie instytucji oraz uspołnić charakter podmiotów wynajmujących przestrzenie w siedzibie PGS z wizerunkiem instytucji, tak by obecność najemców (np. kafeterii) nie wchodziła w kolizję z rangą i prestiżem miejskiej galerii.

Bardzo ważną przestrzenią, jest samo wejście do galerii – hol, w którym znajduje się recepcja – przestrzeń-wizytówka galerii, powinna być jasna, otwarta, przyjazna z wygodnym miejscem do siedzenia, z łatwym dostępem do wydawnictw i sklepikiem galeryjnym z pamiątkami i gadżetami promocyjnymi Galerii. W dłuższej perspektywie recepcja i welcome-desk wymagać będą przeprojektowania w taki sposób, aby był łatwy dostęp do regałów z książkami, które można przed zakupem na miejscu przejrzeć, aranżacją wygodnych siedzisk z dobrym oświetleniem, dostępem do wody pitnej (instalacja z kranówką) oraz miską i miejscem przyjaznym dla czworonogów. Być może dobrym pomysłem będzie zwrócenie się do jednej z Pracowni Architektury Wnętrz na gdańskiej ASP, w celu zaproszenia studentów do open call'a, aby w ramach zadania semestralnego "zapropowali" nam nowoczesne rozwiązania, zgodne z wytycznymi instytucji i przede wszystkim odpowiadające na potrzeby naszych odbiorców i odbiorczyń, abyśmy w dalszej perspektywie mogli je urealnić i wprowadzić w życie.

Planując strategię rozwoju Instytucji wskazałam również dodatkowe obszary i możliwości zwiększenia zasobów lokalowych galerii potrzebnych do stworzenia Project Space'u, który służyłby jednocześnie jako eksperymentalna przestrzeń wystawiennicza, ale byłaby również przestrzenią mieszkalną / studiem, które być może udałoby się pozyskać z miejskich zasobów komunalnych dla przyszłych rezydentów i rezydentek (open call na rezydencje dla artystów i artystki, kuratorów i

kuratorki oraz badaczy i badaczek, historyków i teoretyków sztuki). Dostrzegam ogromną potrzebę w zapraszaniu ludzi kultury i sztuki do Sopotu, do współpracy, do badania i reserchowania, do twórczej pracy. Chcąc zaopiekować się naszymi przyszłymi gośćmi i gościniami, najsensowniej byłoby posiadać mały lokal mieszkalny (studio), blisko Galerii w celu akomodacji przyszłych rezydentów i rezydentek, jak również innych gości i gościń odwiedzający Galerię w ciągu roku.

II. Zbiory Instytucji

Plan gospodarowania i zarządzania zbiorami Galerii jest zgodny z przepisami prawa oraz celami statutowymi Galerii, choć w mojej ocenie, będzie wymagał modyfikacji i większej uważności oraz troski. Istotnym wątkiem będzie podniesienie rangii i widoczności kolekcji PGSu, m.in. poprzez ogólnopolską promocję, popularyzację i przygotowanie cyklu wystaw w oparciu o dzieła z kolekcji PGS. Drugim ważnym zadaniem będzie podtrzymanie tradycji corocznych zakupów nowych dzieł do kolekcji, ale rekomenduję uważne przyjrzenie się kryteriom doboru dzieł i regulaminowi zakupów, bo być może będą one wymagały wprowadzenia zmian w kierunku zwiększenia popularności, a co za tym idzie większej dostępności dla artystów i artystek. Planowana jest również wystawa dzieł z kolekcji w siedzibie Galerii, o czym wspominam wcześniej, w strategiach rozwoju instytucji.

Posiadanie kolekcji, nakłada również na Instytucję obowiązek opieki, renowacji i restauracji dzieł znajdujących się w kolekcji. Mogę zapewnić, że będziemy starać się pozyskać również zewnętrzne środki na ochronę tego kulturowego dziedzictwa. Trzecią priorytetową sprawą dotyczącą zbioru dzieł sztuki jest jej stopniowa i przeprowadzona w etapach digitalizacja i skatalogowanie oraz realizacja działań wystawienniczych i edukacyjnych w oparciu o w/w kolekcję. W obliczu cyfryzacji zbiorów wśród muzeów, galerii i innych instytucji posiadających swoje archiwa oraz światowej tendencji udostępniania jak najszerszej publiczności swoich zbiorów, mam świadomość, że również kolekcja PGS powinna być w pełni zdigitalizowana w celu podjęcia metodycznej pracy nad usystematyzowaniem zbiorów, ich odpowiednim skatalogowaniem oraz przeniesienia jej w całości do wirtualnej przestrzeni. Proces ten będzie długi, żmudny i kosztowny oraz bez

pozyskania dotacji i środków zewnętrznych, wręcz niemożliwy do przeprowadzenia, dlatego deklaruję, że dołożę wszelkich starań, aby spróbować go rozpocząć i systematycznie go realizować.